

Väyläviraston ja Liikenteen turvallisuusviraston sijoittamispäätös ja sen käsittelyvaiheet

Liikenne- ja viestintäministeriö päätti 2.6.2009 valtion yksikköjen ja toimintojen sijoittamista koskevasta toimivallasta annetun lain (362/2002) 3 §:n 1 momentin nojalla, että toimintansa 1 päivänä tammikuuta 2010 käynnistävän Väyläviraston ja Liikenteen turvallisuusviraston päätoimipaikat sijoitetaan pääkaupunkiseudulle. Ministeriö on päättänyt sijoittaa Väylävirastosta 40 henkilötyövuotta vuoden 2013 loppuun mennessä ja 90 henkilötyövuotta vuoden 2015 loppuun mennessä Lappeenrannan kaupunkiin. Ministeriö on päättänyt sijoittaa Liikenteen turvallisuusvirastosta 40 henkilötyövuotta vuoden 2013 loppuun mennessä ja 55 henkilötyövuotta vuoden 2015 loppuun mennessä Rovaniemen kaupunkiin sekä 20 henkilötyövuotta vuoden 2015 loppuun mennessä Lappeenrannan kaupunkiin.

Päätös toteutetaan edellyttäen, että eduskunta hyväksyy Väyläviraston ja Liikenteen turvallisuusviraston perustamiseen liittyvät lakiesitykset ja myöntää virastojen toimintaa varten tarvittavat määrärahat. Väyläviraston ja Liikenteen turvallisuusviraston perustamista koskevat ehdotukset sisältyvät vuoden 2010 talousarvioesitykseen. Hallituksen esitykset Väylävirastosta ja Liikenteen turvallisuusvirastosta annetaan eduskunnalle syysistuntokaudella 2009.

Ministeriö päätti sijoittamista alueellistamisen koordinaatioryhmän annettua lausuntonsa valtion yksikköjen ja toimintojen sijoittamista koskevasta toimivallasta annetun valtioneuvoston asetuksen (567/2002) 7 §:n mukaisesti.

Käsittelyvaiheet

Matti Vanhasen II hallituksen hallitusohjelman mukaan ”*hallitus selvittää väylävirastojen yhdistämisestä väylänpidon tuottavuudelle koituvia etuja ottaen huomioon merenkulun erityistarpeet*”. Tämän mukaisesti ja sitä laajentaen HALKE päätti 8.5.2008 käynnistää väylävirasto- ja turvallisuusvirastoseelvitykset. Hanke on mainittu myös vuoden 2009 talousarvioesityksessä.

Liikenne- ja viestintäministeriö asetti 7.5.2008 kolme työryhmää selvittämään liikennehallinnon väylävirastojen yhdistämistä Väylävirastoksi sekä liikennealan turvallisuusvirastojen ja väylävirastojen turvallisuustoimintojen yhdistämistä Liikenteen turvallisuusvirastoksi. Hallinnon ja aluekehittämisen ministerityöryhmä on käsitellyt asiaa ja puoltanut 26.11.2008 virastojen yhdistämistä edellä mainitulla tavalla.

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan kuuden viraston toiminta organisoidaan uudelleen siten, että muodostuu kaksi uutta virastoa entisten virastojen sijaan. Väylävirasto muodostuu Tiehallinnon, Ratahallintokeskuksen ja Merenkululaitoksen toimintojen yhdistämisestä. Liikenteen turvallisuusvirasto muodostuu Ilmailuhallinnon, Ajoneuvohallintokeskuksen, Rautatieviraston ja Merenkululaitoksen meriturvallisuustoimintojen yhdistämisestä. Uuden virastot aloittavat toimintansa 1.1.2010 alkaen.

Liikenne- ja viestintäministeriö laati valtioneuvoston alueellistamisasetuksen (349/2008) mukaisesti alueellistamisen koordinaatioryhmälle perustettavia virastoja koskevat sijoittamisselvitykset ja niihin perustuvan ehdotuksensa niiden sijoituspaikoiksi. Ministeriön laatimissa sijoittamisselvityksissä oli virastojen sijoittamiseksi seuraavat vaihtoehtoiset paikkakunnat:

Liikenteen turvallisuusvirasto:

- Pääkaupunkiseutu
- Kuopio
- Kouvola
- lisäksi tarkasteltiin hajasijoitettua mallia siten, että meriturvallisuustoiminto sijaitsisi Kotkassa.

Väylävirasto:

- Pääkaupunkiseutu
- Lappeenranta
- Rovaniemi
- lisäksi tarkasteltiin hajasijoitettua mallia siten, että Väyläviraston teknisiä palvelutehtäviä sijaitsisi Rovaniemellä tai Lappeenrannassa.

Sijoittamisselvitysten pohjalta liikenne- ja viestintäministeriö pyysi alueellistamisen koordinaatioryhmän lausuntoa päätösesitykseen (LVM:n kirje alueellistamisen koordinaatioryhmälle 428/05/2009), jonka mukaan Väyläviraston ja Liikenteen turvallisuusviraston päätoimipaikat sijoitetaan pääkaupunkiseudulle ja samalla virastoista alueellistetaan 200-400 henkilötyövuotta Lappeenrantaan ja Rovaniemelle. Päätösesitys perustui tehtyihin sijoittamisselvityksiin ja sillä turvataan virastojen toiminnan jatkuvuus. Liikenne- ja viestintäministeriö järjesti 19.3.2009 lainmukaisen kuulemistilaisuuden, jossa selvityksissä sijoittamisvaihtoehtoina olleiden paikkakuntien edustajilla oli tilaisuus kommentoida päätösesitystä.

Alueellistamisen koordinaatioryhmä käsitteli asiaa kokouksessaan 7.4.2009. Koordinaatioryhmä puolsi liikenne- ja viestintäministeriön ehdotusta sijoittaa 1.1.2010 perustettavan Väyläviraston ja Liikenteen turvallisuusviraston päätoimipaikat pääkaupunkiseudulle sekä sijoittaa uusien perustettavien virastojen toimintoja Rovaniemelle ja Lappeenrantaan.

Liikenne- ja viestintäministeriö asetti 11.3.2009 Väyläviraston ja Liikenteen turvallisuusviraston 200-400 henkilötyövuoden toiminnallisten kokonaisuuksien alueellistamista selvittävän työryhmän (LVM056:03/2008). Väylä- ja turvallisuusvirastojen nykyisistä johtajista ja henkilöstöjärjestöjen edustajista koostuvan ryhmän tehtävänä oli 15.5.2009 mennessä tehdä esitys Lappeenrantaan ja Rovaniemelle alueellistettavista toiminnallisista kokonaisuuksista. Alueellistettavien toiminnallisten kokonaisuuksien tuli toimeksiannon mukaan olla sellaisia, että vuoden 2010 alusta perustettavien uusien virastojen ydintoiminnot ja virastojen yhdistämisestä saatavat synergiahyödyt turvataan.

Liikenne- ja viestintäministeriö pyysi alueellistamisen koordinaatioryhmältä lausuntoa ministeriön päätösesitykseen (LVM:n kirje alueellistamisen koordinaatioryhmälle 793/05/2009), jonka mukaan Väylävirastosta ja Liikenteen turvallisuusvirastosta alueellistetaan yhteensä 245 henkilötyövuotta Lappeenrantaan ja Rovaniemelle vuoden 2015 loppuun mennessä. Liikenne- ja viestintäministeriö järjesti asiasta hallinnonalan yhteistoimintakokouksen 20.5.2009.

Alueellistamisen koordinaatioryhmä käsitteli asiaa kokouksessaan 27.5.2009. Koordinaatioryhmä puolsi yksimielisesti liikenne- ja viestintäministeriön tekemää ehdotusta.

Liikenne- ja viestintäministeriön sijoittamispäätös

Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo sijoittamisselvityksiin ja alueellistamisen koordinaatioryhmän lausuntoihin viitaten, että toimintansa 1.1.2010 käynnistävän Väyläviraston ja Liikenteen turvallisuusviraston päätoimipaikat sijoitetaan pääkaupunkiseudulle. Ministeriö on päättänyt sijoittaa Väylävirastosta 40 henkilötyövuotta vuoden 2013 loppuun mennessä ja 90 henkilötyövuotta vuoden 2015 loppuun mennessä Lappeenrannan kaupunkiin. Ministeriö on päättänyt sijoittaa Liikenteen turvallisuusvirastosta 40 henkilötyövuotta vuoden 2013 loppuun mennessä ja 55 henkilötyövuotta vuoden 2015 loppuun mennessä Rovaniemen kaupunkiin sekä 20 henkilötyövuotta vuoden 2015 loppuun mennessä Lappeenrannan kaupunkiin. Edellytyksenä kuitenkin on, että eduskunta hyväksyy Väyläviraston ja Liikenteen turvallisuusviraston perustamiseen liittyvät ehdotukset ja rahoituksen.

Alueellistamisen kohteiksi (yhteensä 245 henkilötyövuotta) on valittu ydintoimintoja toiminnallisesti tukevat ja niihin välittömästi liittyvät tukitoiminnot sekä Liikenteen turvallisuusviraston osalta myös rekisteritietoja hyödyntävät ydintoiminnot. Väylävirastosta alueellistetaan liikenteen ja väylänpidon tietopalvelutehtävät, asiakirjahallinto, arkistopalvelut ja tilastointi. Liikenteen turvallisuusvirastosta alueellistetaan Itäliikenteen yksikkö, joka tulee keskittymään erityisesti Suomen ja Venäjän väliseen maa-, rautatie- ja vesiliikenteen tehtäviin sekä ajoneuvoverotukseen liittyvät tehtävät, tietopalvelu, kansalaisneuvonta ja erilaiset tukipalvelut.

Esitys on ministeriön näkemyksen mukaan laajin mahdollinen alueellistamisvaihtoehto, jossa mahdolliset kielteiset vaikutukset ja riskit ovat hallittavissa. Alustavan kustannusarvion mukaan esitettyjen tehtäväkokonaisuuksien alueellistaminen esitetyssä aikataulussa tulee maksamaan siirtymäaikana vuositasolla yhteensä 2,3 M€-7,5 M€ ja pysyvät kustannukset vuositasolla ovat luokkaa 1 M€-3,3 M€. Tässä vaiheessa on mahdotonta laatia tarkempaa kustannusarviota, koska niin monet eri tekijät vaikuttavat kustannusten muodostumiseen.

Riittävän pitkä siirtymäaika on edellytyksenä sille, että mahdolliset riskit ja haitalliset toiminnalliset, henkilöstöpoliittiset sekä taloudelliset vaikutukset ovat hallittavissa. Siirtymäaika mahdollistaa toimintojen käynnistämisen uusilla paikkakunnilla sekä antaa aikaa uusien työntekijöiden perehdyttämiseen ja työnopastukseen.

Liikennehallinnon virastouudistuksessa ja toiminnallisten kokonaisuuksien alueellistamisessa noudatetaan hyvää henkilöstöpolitiikkaa niin, että muutosta suunnitellaan ja toteutetaan tiiviissä vuoro-vaikutuksessa henkilöstön kanssa. Muutosvaihe hoidetaan siirtymäajan puitteissa niin, että virastojen perustehtävien toiminnan jatkuvuus, asiakkaiden ja kansalaisten palvelut sekä henkilöstön jakaminen saadaan turvattua.